

Här är Sveriges riktiga skräpkust

 [aftonbladet.se/nyheter/article23418149.ab](https://www.aftonbladet.se/nyheter/article23418149.ab)

LÅNGESKÄR. Semesterparadiset ser ut som en soptipp.

Plast och bråte så långt ögat når.

– Hade vi inte städat stränderna varje år hade hela kusten sett ut så här, säger städgeneralen Ulrika Marklund.

Båtturen är både upplyftande och nedslående.

På avstånd är landskapet precis lika vackert som alltid. Det är i slutet av augusti och Bohusläns karga skärgård visar sig från sin absolut bästa sida. Turisterna har åkt hem och fjärden utanför Havstenssund ligger spegelblank under en klarblå himmel.

Men när vi kliver iland på den obebyggda klippön Långeskär liknar den mest en soptipp.

– Det här är rätt typiskt för hur det kan se ut, säger Ulrika Marklund, projektledare för Ren och attraktiv kust, ett samarbete mellan de elva kustkommunerna i Bohuslän.

Högar av skräp täcker stranden.

Nästan allt är plast.

– Ungefär 80 procent av det här kommer från andra länder. Mycket förs ut i havet med floderna, sen förs det hit med havsströmmarna och blåser iland av vindarna. [LÄS OCKSÅ Plast hittad i magen på norsk torsk](#)

Pressas in mot land

Skräp finns utmed alla kuster.

Men havsströmmar och vindar gör den här kustremsan extra utsatt. Det som dumpas i Nordsjön förs nämligen med den kraftiga Jutska strömmen norrut, upp till Skagerrak där det samlas i en allt tätare platsoppa. Och där pressar de ihållande västliga vindarna in soporna mot land.

De senaste årens många översvämningar i Västeuropa har bidragit till att förvärra situationen. En del av den bråte som sköljdes bort med floderna i Frankrike och Tyskland i somras lär dyka upp här på Långeskär om något år eller två.

– Numera är det enorma mängder som spolas iland, alldeles för mycket för kommunerna att klara av strandstädningen själva, säger Ulrika Marklund.

Vid oljeutsläpp går staten in och hjälper till med saneringen. Men de växande plastbergen får kommunerna ta hand om själva.

– Utan frivilliga insatser skulle det vara mycket värre. Det görs ett enormt arbete från organisationer och privatpersoner för att städa upp stränderna. [LÄS OCKSÅ Mikroplasterna dödar havets fiskyngel](#)

Tar död på livet i havet

Att stränderna ser för jävliga ut är i sammanhanget bara ett mindre problem. Betydligt värre är att de flytande sopbergen håller på att ta död på livet i havet.

Plasten försvinner egentligen inte utan faller bara sakta sönder i allt mindre delar. När bitarna blivit små nog hamnar de till slut i magarna på djur som misstar dem för mat. Skräpet i magen ger en falsk mättnadskänsla och till slut dör djuren av undernäring och utmattning.

De minsta partiklarna anses av många vara det största problemet. Mikroplasten kan inte ses med blotta ögat. Den kommer från större bitar som smulats sönder, men även från hushållens avloppsvatten.

– Problemet är att många miljögifter i havet består av feta molekyler, och de dras till feta ytor som plast, säger Martin Hassellöv, professor i miljökemi vid Göteborgs universitet.

Det innebär att plasten fungerar som en giftmagnet. Och när gifterna hamnar i plankton och filtrerande djur som musslor går de snart vidare uppåt i näringskedjan. I vilken omfattning är dock fortfarande oklart.

– Hur mycket som frisätts i högre organismer beror på en rad faktorer, som vilket djur det är och hur snabbt plasten passerar genom djuret. Det är inga lätta samband, säger Martin Hassellöv.

”Det kommer bara bli värre”

Mikroplasten i havet ses av många som det stora hotet inför framtiden. Till skillnad från strandskräpet på Långeskär går den inte att städa upp i efterhand utan måste stoppas redan innan den hamnar i vattnet.

– Problemen kommer bara att förvärras. Plastförbrukningen i världen ökar allt snabbare. Om det inte ses som ett miljöproblem i dag så kommer det garanterat att göra det om 10-20 år, säger Martin Hassellöv. [Läs också – Iajkat 21-åringens jättedammsugare ska rensa haven från plast](#)

Fakta

Skräpet i våra hav i siffror

8 000 kubikmeter skräp spolats i land på den svenska Västkusten varje år. Det motsvarar ungefär 800 ton.

86 procent av skräpet som hittas utmed Bohuskusten är plast.

220 000 kubikmeter skräp hamnar varje år i Nordsjön.

1–2 år tar det för en plastflaska att föras med strömmarna från Nordsjökusten till Skagerrak.

640 000 ton nät och andra fiskeredskap lämnas i haven varje år.

10 procent av all tillverkad plast uppskattas hamna i havet.

300 miljoner ton plast tillverkas varje år. På 1950-talet var världsproduktionen 1,5 miljoner ton.

2 500 miljoner ton plast har tillverkats sedan år 2000. Det är mer än vad som tillverkades under hela 1900-talet.

2050 väntas vi använda dubbelt så mycket plast som i dag.

4 procent av världens olja går åt till plastproduktion.

1,3 miljarder plastpåsar gör vi av med i Sverige varje år.

95 procent av alla stormfåglar har plast i magarna. Till 2050 beräknas alla havsfåglar ha plast i magen.

450 år tar det för en pet-flaska att brytas ner. Materialets långa nedbrytningstid gör att i stort sett all plast som tillverkats fortfarande finns kvar.

